לצפרא כרכינהו ושקלינהו וקמו ונפקו להו לשוקא ואשכחינהו א״ל לשיימיה מר היכי שוו א״ל הכי והכי א״ל ודלמא שוו טפי א״ל בהכי שקלינהו אמרו ליה דידך נינהו ושקלינהו מינך אמרו ליה במטותא מינך במאי חשדתינן א״ל אמינא פדיון שבויים איקלע להו לרבנן ואכסיפו למימר לי אמרו ליה השתא נשקלינהו מר אמר להו מההוא שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה הוה קא חלשא דעתיה דרבא משום דאביי (א) אמרו ליה מסתייך דקא מגנית אכולה כרכא ר׳ ברוקא חוזאה הוה שכיח בשוקא דבי לפט הוה שכיח אליהו גביה א״ל *איכא בהאי שוקא בר עלמא דאתי א״ל לא אדהכי והכי חזא לההוא גברא דהוה סיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטא דתכלתא בגלימיה א״ל האי בר עלמא דאתי הוא (ב) רהט בתריה א״ל מאי עובדך א״ל זיל האידנא ותא למחר למחר א״ל מאי עובדך א״ל זנדוקנא אנא ואסרנא גברי לחוד ונשי לחוד ורמינא פורייאי בין הני להני כי היכי דלא ליתו לידי איסורא כי חזינא בת ישראל דיהבי נכרים עלה עינייהו מסרנא נפשאי ומצילנא לה יומא חד הוות נערה מאורסה גבן דיהבו בה נכרים עינייהו שקלי דורדייא דחמרא ושדאי לה בשיפולה ואמרי דיסתנא היא א״ל מאי טעמא לית לך חוטי (ג) ורמית מסאני אוכמי א״ל עיילנא ונפיקנא ביני נכרים כי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא כי הוו גזרי גזירתא מודענא להו לרבנן ובעו רחמי ומבטלי לגזירתייהו ומאי טעמא כי אמינא לך אנא מאי עובדך ואמרת לי זיל האידנא ותא למחר א״ל בההיא שעתא גזרי גזירתא ואמינא ברישא איזיל ואשמע להו לרבנן דלבעי רחמי עלה דמילתא אדהכי והכי אתו הנך תרי אתי א״ל הנך נמי בני עלמא דאתי נינהו אזל לגבייהו אמר להו מאי עובדייכו אמרו ליה אינשי בדוחי אנן מבדחינן עציבי אי נמי כי חזינן בי תרי דאית להו תיגרא בהדייהו טרחינן ועבדינן להו שלמא: על אלו מתריעין בכל מקום כו׳: ת״ר על אלו מתריעין בכל מקום על השדפון ועל הירקון ועל ארבה וחסיל ועל חיה רעה ר׳ עקיבא אומר על השדפון ועל הירקון בכל שהוא *ארבה וחסיל אפילו לא נראה בא״י אלא כנף אחד מתריעין עליהן: ועל חיה וכו׳: ת״ר חיה רעה שאמרו בזמן שהיא משולחת מתריעין עליה אינה משולחת אין מתריעין עליה אי זו היא משולחת ואי זו היא שאינה משולחת נראית בעיר משולחת בשדה אינה משולחת ביום משולחת בלילה אינה משולחת ראתה שני בני אדם ורצתה אחריהן משולחת נחבאת מפניהן אינה משולחת טרפה שני בני אדם ואכלה אחד מהן משולחת אכלה שניהן אינה משולחת עלתה לגג ונטלה תינוק מעריסה משולחת הא גופה קשיא אמרת נראתה בעיר משולחת לא שנא ביום ולא שנא בלילה והדר אמרת ביום משולחת בלילה אינה משולחת לא קשיא הכי קאמר נראתה בעיר ביום משולחת בעיר בלילה אינה משולחת אי נמי בשדה [אפילו] ביום [אינה] משולחת (בשדה בלילה אינה משולחת) ראתה שני בני אדם ורצתה אחריהן משולחת הא עומדת אינה משולחת והדר אמרת נחבאת מפניהן אינה משולחת הא עומדת משולחת לא קשיא כאן בשדה הסמוכה לאגם כאן בשדה שאינה סמוכה לאגם טרפה שני בני אדם כאחד ואכלה אחד מהן משולחת שניהם אינה משולחת והא אמרת אפילו רצתה אמר רב פפא כי תני ההיא באגמא: גופא עלתה לגג ונטלה תינוק מעריסה משולחת פשיטא אמר רב פפא כוכי דציידי: על החרב וכו׳: ת״ר חרב שאמרו אינו צריך לומר חרב שאינו של שלום אלא אפילו חרב של שלום שאין לך חרב של שלום יותר מפרעה נכה ואעפ״כ נכשל בה המלך יאשיהו שנאמר

וישלח

לצפרא כרכינהו. רבנן לביסתרקי דאבא אומנא ואייתינהו לשוקא לזבינינהו: **אמרו ליה.** לאבא אומנא לשיימינהו מר והב לן דמייהו. והיו בודקין אותו אם יחשדם כגזלנין או אם יהא שם אותם פחות מכדי דמיהם: **במאי חשדתינן.** כשלקחנום: **ובסיפא.** לכו מילתא למימר לי לאלתר ליתן אותם ואהכי אתו למיגבי גבאי למיעבד כולי האי: **לשקלינהו מר.** שלא היינו רוצין אלא לנסותך: **חלשא דעתיה דרבא אדאביי.** דלרבא לא אתי שלמא אלא ממעלי יומא דכיפורי למעלי יומא דכיפורי ולאביי כל מעלי שבתא: **אכולא כרכא.** על כל בני עיקך: **רב ברוקא חוזאה.** שהיה מבי חוזאי: **דבי לפט.** מקום: **א״ל.** רב ברוקא לאליהו מי איכא בהאי שוקא כו׳: **מסאני אוכמי.** מנעלים שחורים (ד) שלא כמנהג היהודים: **ולא רמי חוטא.** לא הטיל ציצית בטליתו: **אמר ליה.** אליהו לרב ברוקא האי בר עלמא דאתי הוא: **קרא ליה.** רב ברוקא לההוא גברא: **זנדוקנא.** שומר בית האסורין (ה): **רמינא פורייאי כו׳.** מטיל אני מטתי בין אנשים לנשים: **דיהבי נכרים עינייהו עלה.** בעלי בית האסורים: **איסרמי נערה כו׳.** דהיא בבית הסוהר: **דורדיא דחמרא.** שמרים של יין האדומים כדם: **בשיפולה.** בשולי בגדיה: **דיסתנא.** דרך נשים לה ומאוסה היא והוא לשון פרסי: **אמר ליה.** אליהו לרב ברוקא הני נמי בני עלמא דאתי נינהו: **בדוחי.** שמחים ומשמחים בני אדם: **טרחינן.** במילי דבדיחותא בינייהו: **עד דעבדי שלמא.** (ו) שהן דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת וכו׳ הבאת שלום בין אדם לחבירו: **שדפון וירקון.** כיון שנראה כל שהוא מתריעין. ומלא תנור דמתניתין להתענות או נמי מעשה (ז) היה כן: **כנף אחד.** עוף אחד של(ח) אותו מין כעין צפור כל כנף (בראשית ז): **משולחת.** מן השמים: **בשדה אינה משולחת.** דהיינו אורחה: **טרפה שני בני אדם.** ולא אכלה אלא אחד מהם ודאי משולחת דכיון דלא היתה רעבה אלא לאחד מאי טעמא קטלה ליה לאידך: **שניהן אינה משולחת.** שמפני הרעב אכלתם: **עלתה לגג.** רגילין היו להשתמש כל תשמישיהן בגגות שלא היו משופעים אלא חלקים ושוין והוא הדין לבית שתחתיו: **עריסה.** ברצו״ל בלע״ז: **הכי קאמר.** האי דקתני נראתה בעיר כו׳ הכי קאמר נראתה בעיר כגון שנראתה ביום דסתם נראתה ביום משמע אבל בלילה אינה משולחת והאי דקתני נראתה ביום (ח) א] אשדה קאי דאם נראתה בשדה ביום אינה משולחת: **הא עמדה.** בשדה דלא רצתה ולא נחבאת: **בשדה הסמוכה לאגם.** עמדה אינה משולחת דכיון דסמוכה לאגם היינו רביתה ולא ברחה סברה אי אתי בתראי עריקנא לאגם מיד: **בשדה שאינה סמוכה לאגם.** עמדה משולחת דכיון דלאו מקום רביתה הוא וקיימא ודאי משולחת גזירה היא: **אגם.** מרשי״ק בלע״ז הסמוך לעיר והוא מלא קולים: **כי תניא ההיא.** דאכלה אין רצתה לא באגם (ט) דכיון דהיינו דוכתה סמכה אדעתה ורהטא אבתרייהו: **ככולא דציידי.** כוך קטן של ציידין שיחפרו למארב העופות ואף על גב דלאו בנין קבוע הוא ולא הוה כיישוב הויא משולחת: **אין צריך לומר חרב שאינו של שלום.** שמתריעין עליה (י) אלא אפילו חרב של שלום העוברת דרך אותו מלכות לילך להלחם במקום אחר:

וישלח

טרפה שני בני אדם אכלה אחד מהן משולחת. והוא הדין לא אכלה אחד מהם משולחת שהרי אם אכלה שניהם אינה משולחת דהא דאכלה שניהם לא הוי מטעם משולחת אלא מטעם דהיא רעיבה והא דנקט אכלה אחד מהם רבותא הוי דאע״ג דאכלה אחד מהן הוי משולחת:

כמלא

עין משפט נר מצוה

כא א מיי׳ פ״ב מהלכות תעניות הל׳ י טוש״ע א״ח סי׳ תקעו סעיף ט:
כב ב ג ד ה ו מיי׳ שם הלכה ז ח טוש״ע שם סעיף ו ז:
כג ז מיי׳ שם הלכה ד טוש״ע שם סעיף א:

◆

רבינו חננאל

רבא מגנא זכותיה אכולא כרכא. א׳ ליה רב ברוקא לאליהו, הראיני אדם שהוא מבני העולם הבא. א׳ ליה זה, הלך אחריו שאלו, אמר לו שומר האסורים אני ואסרנא גברי לחוד ונשי לחוד, ולא רמינא ציצית כי היכי דלא לירגשו דאנא יהודאי, וכי שמענא דגזרה על ישראל, מהודענא להון ובעי רחמי ומבטלה. דורדיא. שמרים של יין. דשתנא. נידה, וזה הנראה בבגדיה ככתם דמיה הן. תוב א׳ ליה (ל)אליהו הני נמי [בני] עלמא דאתי נינהו, ושאלינהו ואמרי לו משמחי לב עציבי אנן, כלומר יש לנו חן שפה ודברים המסירים עצב מן הלב, וכי חזינן נמי צערא בין גברא לחבריה אי בין גברא לאיתתיה טרחינן ועבדינן שלמא בינייהו. על אילו מתריעין בכל מקום על השדפון ועל הירקון כו׳. וקיימא לן כר׳ עקיבא דברייתא דתני על השדפון ועל (הארבה) [הירקון] בכל שהוא. ואוקימנא למתני׳ דלקמן דנראה באשקלון שדפון כמלא פי תנור תבואה, כלומר כשיעור פי תנור נשדפה תבואה בשדה וגזרו תענית. ואיבעיא לן האי שדפון דמשערינן ליה בשדה, שיעור כביסוי פי התנור הוא, אי כשיעור דרא ריפתא דהדר לפומא דתנורא, ועלתה בתיקו. וכן נמי א״ר עקיבא, בארבה וחסיל אפילו לא נראה אלא כנף אחד בארץ ישראל מתריעין עליהן מיד. פיסקא. ועל חיה רעה תנו רבנן חיה רעה בזמן שהיא משולחת כו׳. ואוקימנא איזו היא [שאינה] משולחת, שנראתה בעיר בלילה, אי נמי נראתה בשדה ביום אינה משולחת. ראתה שנים ורצתה אחריהן משולחת, אבל ראתה אותם ונחבאת מפניהם, אי נמי לא [נחבאת] אלא עמדה בשדה הסמוכה לאגם אינה משולחת. טרפה שנים באגם ואכלה אחד מהם משולחת, ואם לא אכלה ולא אחד מהם אינה משולחת, והני מילי באגם, אבל שלא במקום אגם אע״פ שלא אכלה אלא רצתה אליהם משולחת. פיסקא. ועל החרב מתריעין. תנו רבנן אין צריך לומר חרב שאינה של שלום, שודאי מתריעין, אלא אפי׳ חרב של שלום מתריעין, שאין לך חרב של שלום יותר מפרעה נכה, ואעפ״[כ] נכשל בה יאשיהו ונהרג.

מסורת הש״ס

א) [גי׳ הערוך וזדוקא], ב) [נ״ל דשתנא עי׳ ע״ז כד: וכן גי׳ הערוך], ג) פ״א אמי, ד) [גי׳ רי״ף ורא״ש ת״ר על השדפון וכו׳], ה) [גי׳ רי״ף ורא״ש כרמה], ו) [עי׳ ע״ז כד:], ז) [צלה פ״א מ״א], ח) נק״א: שכל.

◆

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ חלשא דעתיה דרבא משום דאביי איתחזי ליה בחלמא אמרו ליה מסתייך: (ב) שם האי בר עלמא דאתי הוא קרא ליה. ולא אתא לגביה רהט בתריה א״ל: (ג) שם מ״ט לית לך חוטי וסיימת מסאני אוכמי כו׳ דיהודאה אנא דכי הוו גזרי: (ד) רש״י ד״ה מסאני אוכמי כו׳ שלא כמנהג היהודים. נ״ב עי׳ בתוס׳ פרק בן סורר ומורה דף ע״ד וכפ׳ הכונס דף נ״ט: (ה) ד״ה זנדוקנא כו׳ האסורין של מלך הס״ד: (ו) ד״ה עד דעבדי שלמא. דהבאת שלום בין אדם לחבירו היא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה״ז והקרן קיימת לעוה״ב הס״ד: (ז) ד״ה שדפון כו׳ או נמי מעשה שהיה כן היה הס״ד: (ח) ד״ה הכי קאמר כו׳ והאי דקתני נראתה ביום אעיר קאי דאם נראתה בשדה אפילו ביום אינה: (ט) ד״ה כי תניא כו׳ רצתה לא באגם גופא דכיון דהיינו: (י) ד״ה אין צריך לומר כו׳ שמתריעין עליה הס״ד ומה״ד אלא כו׳:

◆

גליון הש״ס

גמ׳ איכא בהאי שוקא. עיין בתורת חיים סנהדרין דף פח ע״ב ד״ה שלחו מתם:

◆

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] רש״י ד״ה הכי קאמר וכו׳ והאי דקתני נראתה ביום אשדה וכו׳ נמחק מלת אשדה ונ״ב נ״ל אעיר:

◆

לעזי רש״י

ברצו״ל. עריסה. מרשי״ק [מרש״ק]. ביצה, מקווה מים רדודים.

◆

רבינו גרשום

כרכינהו. להני ביסתרקי למזבן, ואמרי ליה כ״ע לישיימינהו מר. אמר להו הכי והכי שוו. דבעי למיהב שווי׳ אילו בסתרקי להנהו זוגא דרבנן. א״ל. ההוא זוגא דרבנן, חשדתינן דאתינן לזוזך. לישקלינהו מר. לבסתרקי, דלא בעינא להו. מסאני אוכמי. כנכרים, ולא רמו חוטי. ציצית. מפני שהיא מכה מהלכת. שלאחר שנראה כל שהוא אינו מפסיק. שניהם אינה משולחת. דאקראי היא מחמת רעבתנותא. א״נ בשדה ביום, מסיים הברייתא, בשדה הסמוכה לאגם עמדה אינה משולחת, לפי שלבה גסה באגם שהיא מצויה שם. בשדה שאינה סמוכה לאגם עמדה משולחת. באגם גופיה לא הוה משולחת עד דאכלה מהן. כוכי דאגמא דציידי. צריפין דיורין קטנים שדרין בהן ציידים, ועל אותו גג עלתה, דס״ד לא חשיב גג, קמ״ל.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones